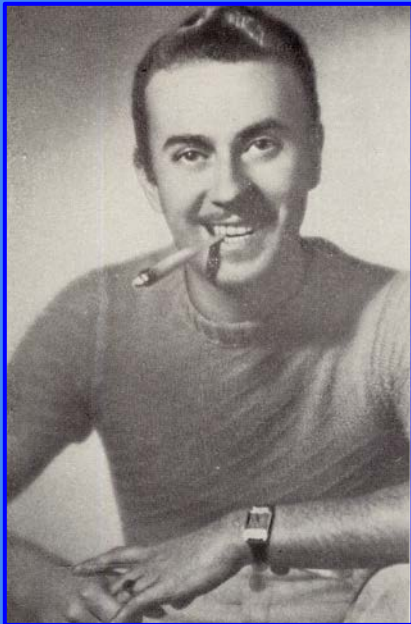

Янніс Ріцос

(1909-1990)

грецький поет, перекладач, учасник Руху Опору в Греції

До Десятого ювілейного Фестивалю грецької культури, який присвячується 200-річчю Грецької Революції, ЦНБ підготувало виставку творчого спадку видатного грецького письменника Янніса Ріцоса, який зберігається у фондах бібліотеки.

Не плач

Схлиплась Греції душа з мотузкою на шні,
З ножем у спині ледве Іде. Але не плач за нею.
Вона випростується знов, зростає і мужніє.
В руках у неї сонця меч, що ворогів карає.

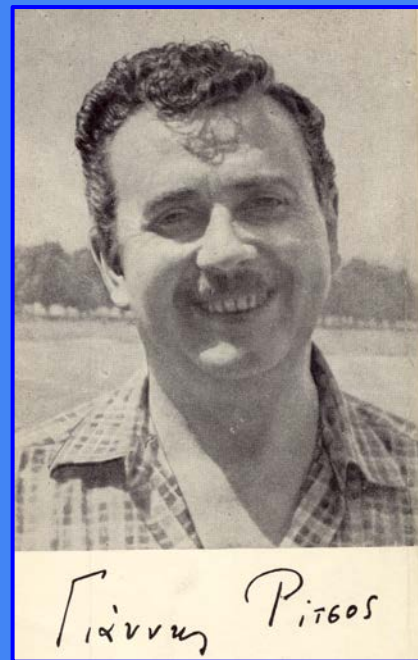
Янніс Ріцос почав віршувати й малювати з восьми років. У дванадцять років опублікував свій перший вірш у журналі «Виховання дітей». Коли йому було сімнадцять років, його вірші увійшли до антології — поетичного додатку до «Великої грецької енциклопедії». Янніс Ріцос по праву може вважатися одним з найбільш плідних поетів ХХ століття. Невтомний трудівник, він залишив після себе величезний творчий спадок. Його творчість складається з понад 100 поетичних збірок, 9 романів, 4 театральних творів, перекладів та інших публікацій.

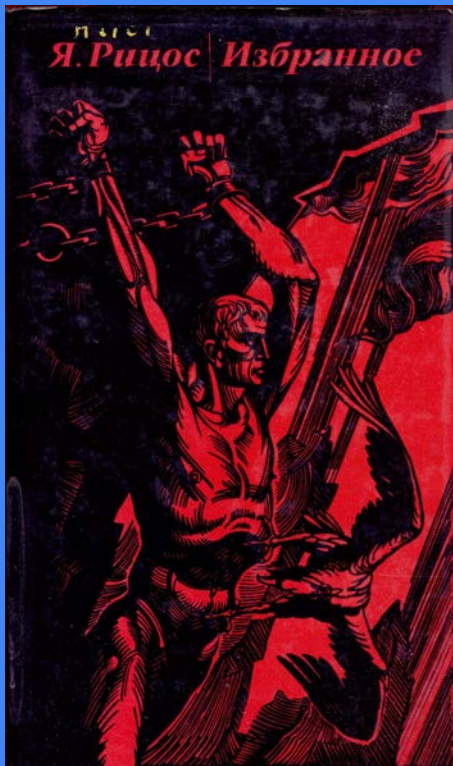
Вірші Я. Ріцоса перекладені багатьма мовами.

Вірші Янніса Ріцоса - блискавки, що несуть у собі заряд глибокої таємничості, драми, невимовних почуттів - свідчать про найтонші і в той же час найсильніші рухи душі.

Ніколас Гільєн

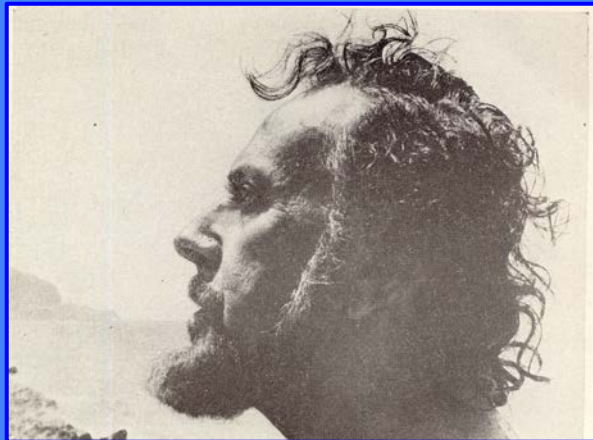
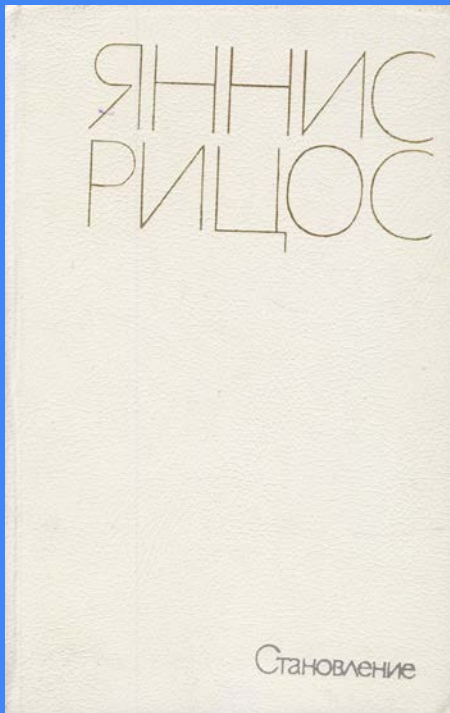
Я. Рицос. Избранное (1973).

До збірки увійшли твори Я. Ріцоса з циклів "Тракторы", "Пирамиды", "Заметки на полях времени", "Макронисос", "Архитектоника деревьев", "Свидетельства I", "Свидетельства II", "Камни", "Повторения", "Решетка", а також поэмы "Эпитафии", "Канун солнца", "Греция", "Перестрелка", "Здравствуй, Владимир Маяковский!" та інш.

Яннис Рицос. Четвертое измерение (1980).

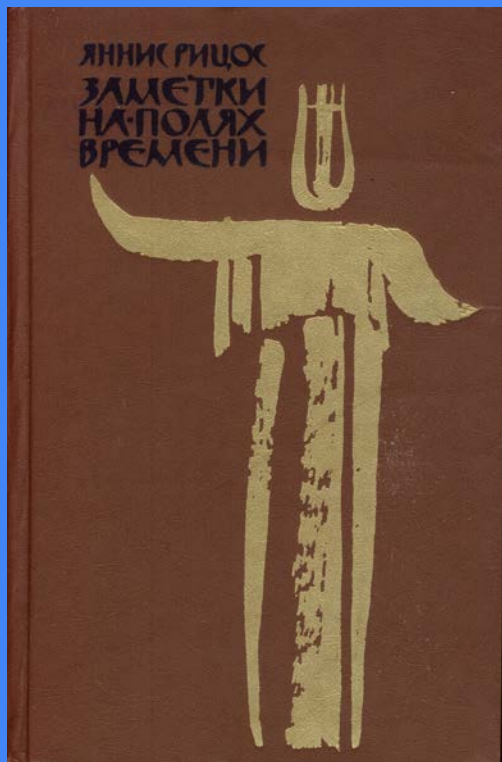
Збірку утворюють 9 поем з його збірки "Четвертий вимір". Давньогрецька міфологія і антична історія є для поета тим матеріалом, на якому він відтворює складний духовний світ сучасників і філософськи осмислює історичні долі своєї країни.

До збірки “Становление” (1979) включені поеми: «Тиресий», «Колокольня», «Грагада», «Чудовищный шедевр» та вірші з книг, виданих у Греції у 70-х роках.

ОПІВНОЧІ

Щоночі, коли б'є дванадцята, прокидається літня жінка.
Різким порухом, ніби хапає за піджак злодія,
що вистрибує через вікно,
відкидає волосся з очей — і зовсім просинається.
Вступає в капці. Наближається до дзеркала. Придивляється:
із дзеркала дивиться собі в очі,
на хатне павутиння, на краплі вологи.
Вона чує, як тонкі золоті листочки падають на бруківку,
як слимак підкрадається до великого замка її комори,
як черви ворущаються в вазонах і в старих трунах.
«Мертві, — він каже, —
не зношують зовсім черевиків — ступають м'яко по м'якому.
Мертві гуляють в нас —
і з ощадливості носять наші черевики».

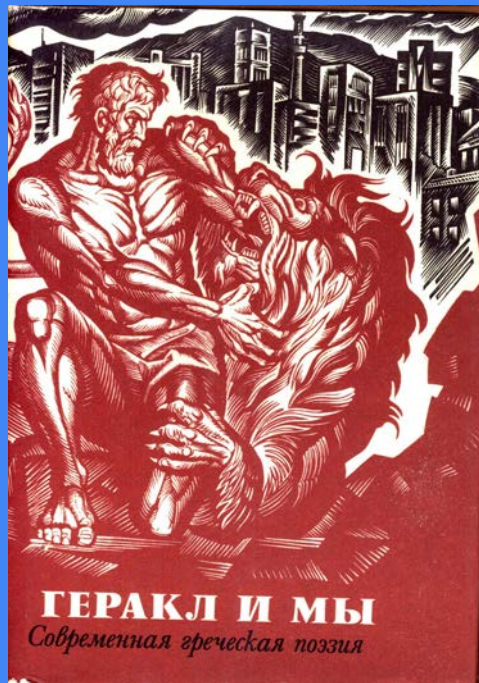

Я. Ріцос “Заметки на полях времени” (1985)

Поезія Янніса Ріцоса має властивість багатовимірною бачення світу, проникнута глибоким драматизмом і внутрішньою динамікою. Я. Ріцос у своїх віршах торкався актуальних проблем ХХ століття та зумів відобразити ключові риси цієї епохи. Цей збірник дає читачеві найбільш повне уявлення про багатогранну поетичну творчість Я. Ріцоса, позначивши його основні періоди та напрямки.

ДОЧКА

Вона не могла чинити опору:
вісімнадцять літ дитині, руки худенькі,
дуже худі, чорна сукенка, пам'ять
про шматок хліба, котрий ділився так дбайливо,
і про те, що ночами потай звемо батьківщиною.
Коли її кинули у морок, не мала сили закричати,
у інших камерах її не почули. Лише птаха Персефони
принесла їй у хустині кілька гранатових зернят,
і діти намалювали її у шкільних зошитах:
маленька богоматір сидить у народній кав'ярні,
а на плечах і колінах у неї — риби і пташки.

ЯННИС РИЦОС

И повествуя об этом...

Слова Соломаса из его "Гимна свободе", где говорится, что в годину рабства удел Свободы — вспоминать о былом величии "и, повествуя, лить слезы".

Люди, идеи, слова измельчали настолько, что нас теперь не волнует несколько ни старая слава, ни новая, ни благородная биография Аристиды; и если кто-нибудь иногда пытается вспомнить доблести Трехсот или Двухсот, другие немедленно его обрывают с презрением или в лучшем случае с иронией и скептицизмом.

Но порой, как сейчас например, когда погода светла и прозрачна — в день воскресный на стуле под эвкалиптами среди этой безжалостной ясности на нас нападает сокровенная скорбь и тоска о блеске, испытанном прежде, хотя сегодня мы называем его дешевым. Шествие трогалось на заре — трубач впереди, а за ним — повозки с венками и грудями веток душистого мирта, за ними выпагивал аспидный бык, а следом юноши шли и кувшины несли с молоком и вином для возлияния мертвым; в благовонных фиалах качались масла и ароматные смеси. Но всего ослепительней — в самом конце процессии шел архонт, одетый в пурпурное, архонт, которому целый год не позволяли касаться железа и надевать на себя хоть что-нибудь кроме белого, — теперь он в пурпурном

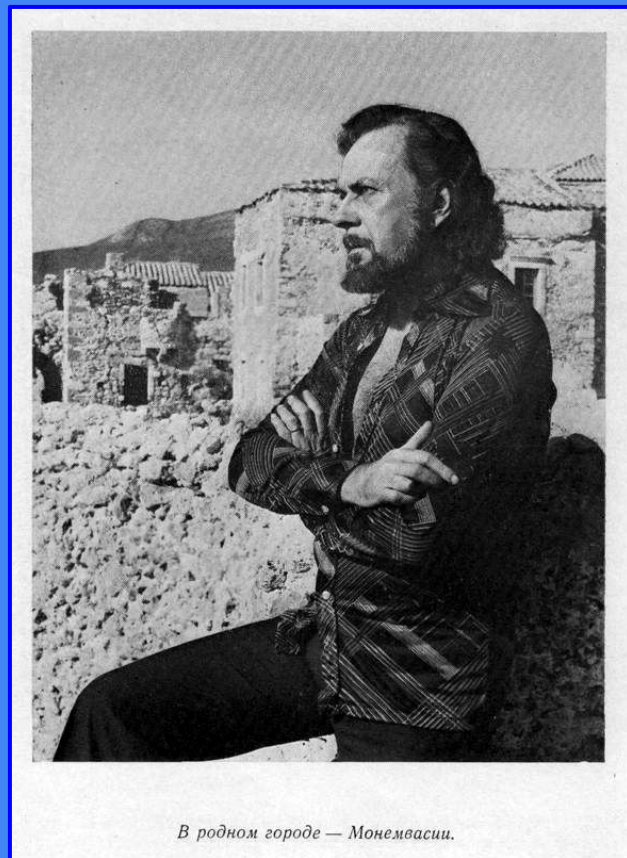
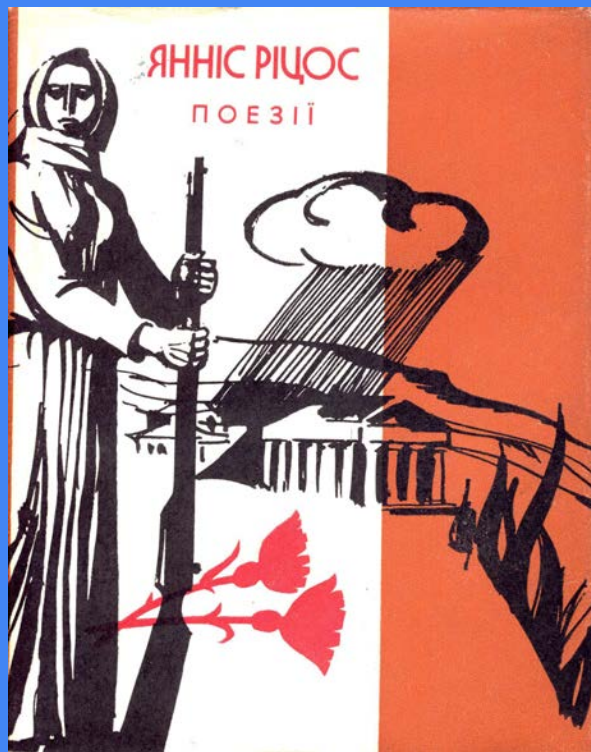
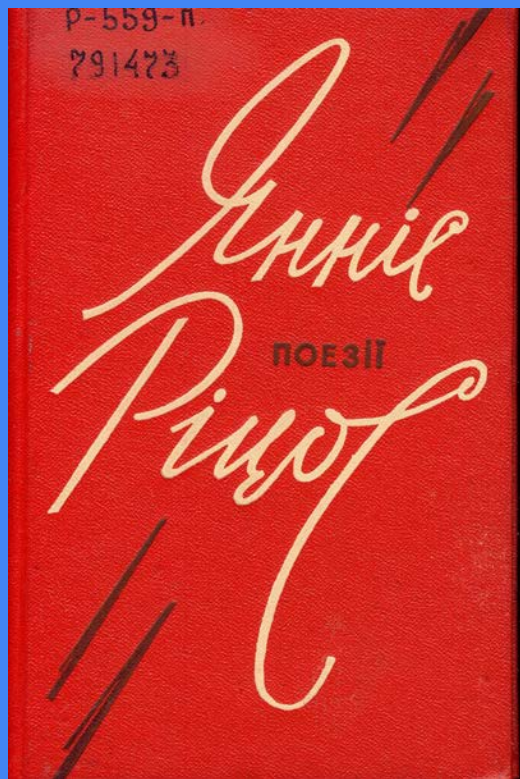
и с длинным мечом на поясе величественно пересекает город, держа прекрасную вазу, извлеченную из общественной утвари, и направляясь к могилам героев. И когда — после того, как бывали омыты надгробные стелы и роскошные жертвоприношения завершены, — он поднимал свою чашу с вином и, выливая его на могилы, провозглашал: "Я подношу эту чашу самым доблестным, тем, кто пал за свободу греков", — пробирала великая дрожь все окрестные лавровые роши, дрожь, которая даже теперь пробирает эту листву эвкалиптое и эти залатанные пестрые тряпки, после стирки развешанные на этой веревке.

Геракл и мы

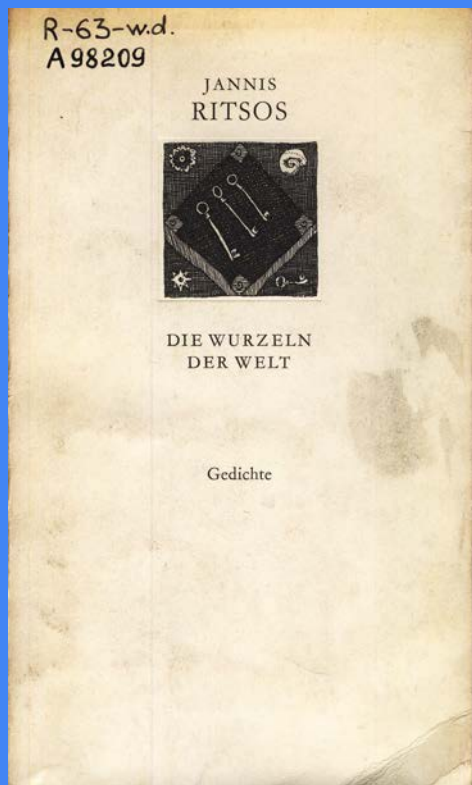
Тебе говорят: он — большой и великий, сын бога, и, кроме того, знаменит кучей блестятельных учителей, — старец Лин, просвещенный сын Аполлона, обучил его грамоте, ловкий Эврит преподавал уроки искусной стрельбы из лука; Эвмолп, вдохновенный сын Филаммоня, развил его склонности к песне и лире; но главное — сын Гермеса, Автолик, чьи густые, дремучие, страшные брови затмевали собой половину лба, обучил его славно искусству аргосцев — подножке: отменное средство, надежнее нет ничего, чтобы вырвать победу в борьбе, в кулачном бою и, как признано, даже в науке. Но мы, дети смертных, без ведома учителей обладаем всего лишь собственной волей,

Антологія "Геракл и мы. Современная греческая поезія (1983) широко представляє читачеві грецьку поезію, яка включає близько 80 імен поетів у тому числі і Я. Ріцоса (С.226-253)

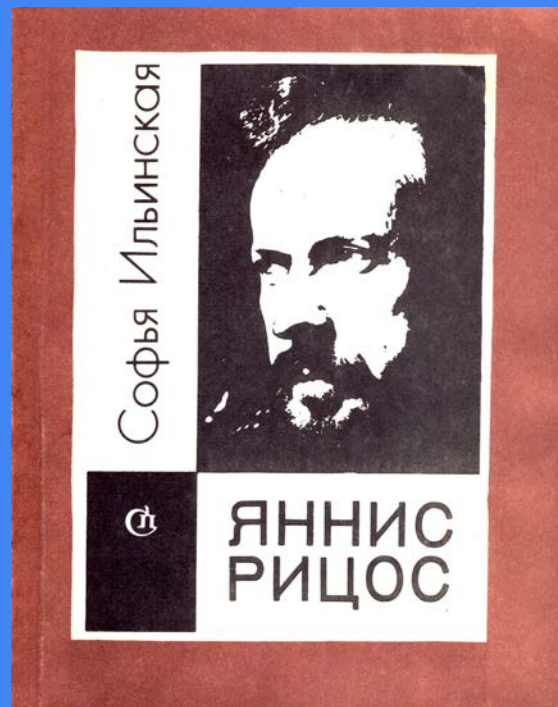
В Україні двічі побачили світ вибрані твори поета у 1965 та 1979 роках.

Софія Ільїнська - один із основних перекладачів новогрецької поезії. Вона автор книги про життя та творчість поета Янніса Ріцоса.

“Коріння світу. Вірші” (1970) німецькою мовою.

Інтернет посилання

Біографія Я. Ріцоса грецькою мовою <http://ritsosgiannis.blogspot.com/>

Поезія Янніса Ріцоса http://rulibs.com/ru_zar/poetry/antologiya/4/j131.html

Греческие мифы в мировой поэзии - XX век. Янніс Ріцос <http://mify.org/poems/poems20/riccos.shtml>

Янніс РІЦОС: Моє серце – простий глиняний горщик...

<https://litgazeta.com.ua/articles/yannis-ritsos-moye-sertse-prostyj-glynyanyj-gorshhyk/>

Виставку підготували
Бондар Лідія Петрівна, провідний бібліотекар та
Байрамова Каріна Іванівна, зав. сектору культурно-просвітницької роботи Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна